

ปกิณกะ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ๔๔

ประเวศ วะลี

ครั้งหนึ่งพระอานนท์กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าโดยสารถว่า “การมีกัลยาณมิตรดีจริงหนอ เท่ากับสำเร็จไปครึ่งหนึ่งแล้ว” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสโดยสารถว่า “อานนท์ เธออย่ากล่าวอย่างนั้น อานนท์ เธออย่ากล่าวอย่างนั้น การมีกัลยาณมิตรเท่ากับสำเร็จเกือบทั้งหมดทีเดียว”

อาจารย์สมชัยโชคิตีที่มีกัลยาณมิตรผู้ประเสริฐถึง ๒ ท่าน ท่านหนึ่งคือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเสริฐ กังสดาลย์ อดีตหัวหน้าแผนกอายุรศาสตร์ อาจารย์ประเสริฐได้ชื่อว่า เป็นวิลเลียม ฮอสเลอร์ ของไทย ผู้มีอัจฉริยภาพในศิลปะการตรวจคนไข้ และการสอน นอกจากนั้น ท่านยังเป็นผู้มีวาทีศิลป์และความสามารถพิเศษในการเขียน ท่านอาจารย์ประเสริฐจะตรวจวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ในภาควิชาอย่างละเอียด โดยอ่านทุกประโยคและช่วยแก้ไขภาษาให้สื่อความหมายตรงและสละสลวย พร้อมทั้งส่งสอนอาจารย์เจ้าของวิทยานิพนธ์ไปพร้อมกัน ผมไม่เชื่อว่าจะมีหัวหน้าภาควิชาที่ไหนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ลูกศิษย์ละเอียดลออถึงเพียงนี้ อาจารย์สมชัยซึ่งเป็นลูกศิษย์ก้นกุฎิคนหนึ่งของท่านอาจารย์ประเสริฐ กังสดาลย์ คงจะต้องได้นิสัยนี้ไปด้วยอย่างแน่นอน

กัลยาณมิตรอีกท่านหนึ่งของอาจารย์สมชัย คือ ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ หัวหน้าแผนกสรีรวิทยา ท่านอาจารย์หมออวย เป็นปูชนียจารย์ และสดมภ์หลักของศิริราช คู่กับศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวีเชียร วิชชาและจรรยาของท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นเหมือนจิตวิญญาณของศิริราช ที่ทำให้ศิษย์แพทย์ศิริราชรุ่นแล้วรุ่นเล่ามียากจะคิดไม่ติ๊กมิกถ้า อาจารย์หมออวยท่านเป็นบรรณาธิการก่อตั้งสารศิริราชและต่อเนื่องมาช้านาน ท่านเป็นคนละเอียดลออแม่นยำ มีแบบแผนในการใช้คำ สารศิริราชได้วางแบบแผนการเป็นวารสารทางวิชาการไว้ อาจารย์สมชัยแอบไปเป็นลูกศิษย์อาจารย์หมออวยตั้งแต่เมื่อไรผมไม่รู้ มารู้อีกทีท่านเป็นบรรณาธิการสารศิริราชต่อจากท่านอาจารย์หมออวยแล้ว

ชีวิตและการงานของแต่ละคนเป็นพหุลักษณะ แต่อาจมีรูปลักษณะใดที่เด่นเป็นพิเศษ จนเป็นสัญลักษณ์ของเรื่องนั้นๆ หรือฝรั่งเรียกว่าเป็นมัสเตอร์นั้น มัสเตอร์นี้ อาจารย์สมชัยนั้นท่านเป็นอาจารย์แพทย์ที่เชี่ยวชาญทางโรคปอด แต่ลักษณะเด่นจนเป็นสัญลักษณ์เฉพาะตัว คือ การเป็นบรรณาธิการ ท่านสามารถเป็นบรรณาธิการวารสารทางการแพทย์พร้อมๆ กันทีเดียวได้หลายฉบับ

การเป็นบรรณาธิการของท่านก็ไม่เหมือนใคร คือ เป็นบรรณาธิการที่ก้มหน้ามุ่นมาก คือ ไม่ได้เป็นบรรณาธิการแบบตั้งรับ (passive) แต่เป็นบรรณาธิการแบบรุก คือ รุกไปกระตุ้นให้คนทำวิจัย รุกไปกระตุ้นให้เขียนบทความทางวิชาการ หรือแม้แต่รุกไปช่วยเขียนให้ด้วย

ผมคิดว่า เพราะมีอาจารย์สมชัยเป็นบรรณาธิการแบบนี้ ทำให้คนไทยมีบทความทางวิชาการลงในวารสารเพิ่มขึ้นจำนวนมาก เป็นคุณูปการทางวิชาการในวงการแพทย์ไทยอย่างมาก

โชคดียิ่งอย่างหนึ่งของอาจารย์สมชัยและส่วนรวมก็คือ การที่อาจารย์สมชัยมีอายุยืนยาวถึง ๘๔ ปีแล้ว และสมองยังใช้การได้ดี การที่คนไทยยังอ่านหนังสือน้อยและเขียนหนังสือน้อยเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้ไม่เข้าใจเรื่องที่ซับซ้อนและพัฒนาต่อไปได้ยากในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นระบบซับซ้อน ในฐานะคนไทยคนหนึ่งให้เห็นคุณค่าในฉันทะ วิริยะของอาจารย์สมชัย ในการทุ่มเทชีวิตให้กับการเป็นบรรณาธิการวารสารวิชาการ ผมขออุทิศข้อเขียนเล็กๆ นี่เป็นเครื่องบูชาคุณท่าน ขอให้ท่านมีอายุวัฒนะ ขอให้คนไทยเกิดความบันเทิงใจว่า การรักการอ่าน การรักการเขียน เป็นสิ่งที่เราจะต้องบ่มเพาะให้จำเริญเพื่อความไพบูรณ์ของปัญญา

นตฤติ ปญญา สมาอาภา

ประเวศ วะลี

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖